

● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun

Gorenjska po kočevskem zboru

Proglas in dejanja

Dve glavni nalogi — vse za osvoboditev in delo za izgradnjo ljudske oblasti — sta tudi na Gorenjskem dobili velik odmev.

»Nismo mogli tako pripraviti volitev, kakor bi kdo pričakoval: z volilnimi seznammi in tajnim glasovanjem, z dolgoletnim vzgajanjem ljudi v političnih in gospodarskih društvih...«

Tako opisuje vestnik OF slovenskega naroda Kmečki glas 15. oktobra 1943 način, kako so volili delegate za KOČEVSKI ZBOR. Volitve odposlancev so bile v glavnem od 20. do 25. septembra, in to v osvobojenih krajih, v organizacijah OF, v partizanskih enotah in drugod, kjer je bilo pač mogoče.

Tri noči je v kočevskem sokolskem domu zasedalo 572 poslancev iz vseh krajev Slovenije. Udeleženci so največ poudarjali potrebo, da se na našo vojsko in osvoboditev, pritrjevali so delo odborov OF na terenu kot prvega zarodka ljudske oblasti, obsojali izdajstvo in sodelovanje z okupatorjem in poudarjali nujnost nadaljnje enotnosti na strani svobodoljubnih in naprednih sil sveta.

Kmalu zatem, ko so se vrnilli naši delegati iz Kočevja, in še posebej po II. zasedanju AVNOJ, so kaj kmalu začela prihajati jasnejša navodila o odnosih do boja, začele so se jasneje opredeljevati misli vsakega posameznika, naraščala je izgradnja oblasti so začeli doživljati stvarnejše oblike z nastajanjem narodnoosvobodilnih odborov itd.

Tovariš Boris Kidrič je na kratko to tako ocenil: »Kočevski zbor odposlancev slovenskega naroda predstavlja hkrati brez kakršnegakoli pridržka — edinstveno narodno manifestacijo za novo, Titovo Jugoslavijo. Zanimivo demokratične narodne oblasti na slovenskih tleh, ki jih je na predlog izvršnega odbora v sooblasti vseh svobodno izvoljenih odposlancev uzakonil kočevski zbor, so bile tudi v popolnem skladu s kasnejšimi sklepi II. zasedanja AVNOJ.«

Kako so odposlanci Gorenjske prinesli duh kočevskega zbora na svoja območja, naj povedo dejstva o kasnejšem razvoju oboroženih napadov na okupatorja in o prvih zasedkih oblasti.

Napad na vlak...

Na Gorenjskem so naši borci prizadejali Nemcem mnogo izgub. Napadali so utrjene postojanke, kolone in patrole na odprtem terenu in zelo ovirali že

Sovodenj je naša artilerija pobila v postojanki 40 financarjev in 30 ranila. Vse postojanke so naše enote zasedle. Nemške patrole so naši napadli pri Gorenji vasi, Leskovcu, pri Bukovem, pri Križah v bližini Golnika in pri Selcih. Razbite so bile železniške postaje Jošt pri Kranju, Podnart in Zabrica. Minerji so minirali progo pri Skofji Loki. Uničen je bil vojaški vlak, 110 Nemcev mrtvih in 20 lažje in težje ranjenih. Minirana je bila proga med Radovljico in Jesenicami: iztrjen je bil vlak in uničenih 6 vagonov, ostali pa težko poškodovani. Pri Dobravi je bil razbit vlak, pri Bledu je bila uničena lokomotiva in poštni vagon, pri Joštu je bil iztrjen in uničen tovorni vlak. Cesta Skofja Loka — Blegoš je bila močno poškodovana. Sabotažne skupine so poškodovale na Gorenjskem 4 tovarne, uničile 1 motocikel s prikolico in iz skladišča zaplenile: 1 minomet, 2 pušk, 22 pušk, 3 pištole in telegrafski kabel (iz vojnega poročila glavnega štaba NOV in

Puške, titovke, zastave in dobro razpoloženje volivcev je dajalo posebno obeležje ob postavljanju prve, resnično ljudske oblasti. Na sliki volitve NOO na Brezovici pri Kropi oktobra 1944 (dokument oddelka NOB v Muzeju Kranj)

POS za čas od 7. do 27. novembra 1943).

Izkušnje iz Bohinja

V zgornji dolini bohinjskega kota so imeli že konec 1943. leta sedem NOO. Utrjevali in usposabljali pa so se po vsem območju odbori OF, ki so imeli v svojem sklopu referate za gospodarstvo, za socialne zadeve, finančne referente, ki je skrbel za pobiranje davkov in plačevanje najnujnejših izdatkov in podobno. Več sto novih odborov NOO pa je bilo izvoljenih približno leto kasneje — v oktobru in novembru 1944. leta na pobudo pokrajinskega odbora OF za Gorenjsko. Med prvimi so volili na Javorjah, v Lukovici, v Železnikih, Češnjici, Jesenovicu, na Brezovici, Dobravi, Ovslišah, v Stari Fužini, Srednji vasi nad Bohinjem, na Jereki, v Koprivniku, v Gorjušah, v Poljanah in drugod.

Zaradi razumljivih takratnih okoliščin niso bile priporočljive velike teritorialne enote. Zato je skoraj vsaka vasica imela svoj NOO. Gorenjska pa je bila razdeljena kar na tri okrožja z osmimi okraji: po 3 okraji so bili v jeseniškem in kranjskem okrožju, 2 okraja pa je imelo škofjeloško okrožje.

Tako se je po kočevskem zboru borila, osvobajala in pripravljala na svobodo Gorenjska.

Kranjska gora pred zimsko sezono

Vsa gostišča bodo odprta

Tudi počitniški domovi naj bi odprli vrata tujim gostom

Poletna turistična sezona je končana in kolone tujih avtomobilov se že vračajo prek obmejnih prehodov domov. Trenutno zatišje, ki je sedaj nastalo, pa bodo gostinski in turistični delavci izkoristili za pripravo na zimsko sezono. Ne bi si upali trditi, da to velja na splošno, nedvomno pa je tako v Zgornjesavski dolini, kjer so pred nedavnim imeli v Kranjski gori pravzaprav še sredi precej močnega utripa poletne turistične sezone posvetovanje gostinskih in turističnih delavcev o pripravah za letošnjo zimsko sezono. Na teh posvetovanjih so sklenili, da bo pozimi pluzilo cesto do obeh mejnih prehodov — torej do Rateč in Podkorenskega sedla — Cestno podjetje v Kranju, lokalne ceste pa jeseniško komunalno podjetje in krajevne skupnosti same.

OTVORITEV RESTAVRACIJE

Danes, to je v soboto, 5. oktobra, bodo odprli restavratorske prostore hotela Prisank v Kranjski gori, ki so bili sicer odprti že v času planiškega tedna. Tedaj je bil izveden tudi tehnični prevzem restavratorskih prostorov, medtem ko bo ta za preostali del hotela — to je za sobe oziroma ležišča, opravljen po dosedanjih predvidevanjih do srede tega meseca. Hotel Prisank pa bo odslej stalno odprt, saj je bilo že med letom precej povpraševanja in tudi negodovanja, zakaj so se njegova vrata za letno sezono zaprla. Ne bi ponovno obravnavali ta vprašanja, ker je pomembnejše to, da bo hotel Prisank s svojimi zmogljivostmi v letošnji zimski sezoni že na razpolago prav gotovo številnim obiskovalcem Kranjske gore in njenih smučišč. Za krajši čas pa bodo sedaj zaradi čiščenja in potrebnih popravil v Kranjski gori zaprti motel, in sicer največ za mesec dni.

VELIKO POVPRASEVANJE

Po nekaterih informacijah je zanimanje za Kranjsko goro v letošnji zimski sezoni veliko, za prenočišča in druge storitve ne povprašujejo le domači turisti, temveč tudi tujci. Sprito tega je razumljivo, da je Kranjska gora za letošnjo zimsko sezono praktično že zasedena; na razpolago je sicer še nekaj privatnih sob. Razen tega pa bodo letos v Kranjski gori pokrenili tudi zanimivo in potrebno akcijo, za katero je dalo pobudo že omenjeno posvetovanje, ki ga je pred zimsko sezono sklicala občinska skupščina Jesenice, da bi bile zmogljivosti počitniških domov, ki jih v Kranjski gori ne manjka, na razpolago tudi širšemu krogu kranjskogorskih obiskovalcev. To bi bilo smotno predvsem z dveh stališč. Prvič zato, ker bi bilo poslovanje počitniških domov ob večji in seveda časovno daljši zasedenosti rentabilnejše, drugič pa bi bilo takšno povečanje gostinskih oziroma turističnih zmogljivosti v prid kranjskogorskega turizma kot celote. Zato se bodo turistično društvo in drugi pristojni organi povezali z upravami teh počitniških domov in z njimi skupno proučili možnosti za oddajo zmogljivosti teh domov tujim gostom. Eden izmed osnovnih ciljev turističnega prizadevanja je namreč tudi ta, da bi v Kranjsko goro privabili čimveč turistov in da jih ne bi bilo treba odklanjati, kar se je že dogajalo. Zato bodo v letošnji zimski sezoni v Kranjski gori odprta tudi vsa gostišča.

In za konec še eno zanimivost iz Kranjske gore, ki sicer ne spada v priprave pred letošnjo zimsko sezono. Pred hotelom Prisankom nameravajo prihodnjo pomlad postaviti veliko reliefno tablo, ki bo prikazovala Kranjsko goro z okolico. — I. P.

Obračun letovanj

Izmenjava pionirjev in mladincev z drugimi jugoslovanskimi in tujimi mesti — Seminar za pionirske starešinske svete

KRANJ, 4. oktobra — Na večernej seli so člani predsedstva občinske zveze DPM Kranj poslali podrobno poročilo o izvedbi zveze letos prvič organizirala. Razen letovanja 82 pionirjev v Fažani, ki zveza DPM je zanje pripravila letovanje skupaj s taborniki) gre pri tem za izmenjavo pionirjev in mladincev z območja kranjske občine s pionirji in mladinci iz pehote jugoslovanskih mest, iz Oldenburškega mesta, iz La Ciotat ter s skupino avstrijskih otrok.

Sodelovanje s taborniki pri organizaciji letovanja v Fažani se je začelo kot zelo koristno, zato da nameravajo v prihodnje še naprej izboljšati in poglobiti. Komisija za letovanja je pred počitnicami skupaj pridobiti sindikalne podružnice po gospodarskih organizacijah, da bi omogočile letovanje za skupine otrok svojih članov. Ker

»Zavarujmo otroke v prometu«

Prvega oktobra se je začela zveza prometna akcija pod geslom »ZAVARUJMO OTROKE V PROMETU«, ki naj bi zajela vse otroke, vzgojiteljski kader in vse, ki so odgovorni za vzgojo naših mladinec.

Če pogledamo statistiko prometnih nesreč v Sloveniji v letu 1947, lahko ugotovimo naslednje: Med 4.691 prometnimi nesrečami je bila mladina udeležena pri 563 prometnih nesrečah. Od tega je bilo 20 prometnih nesreč smrtnih, 439 pa s telesnimi poškodbami. V letu 1948 je bilo 177 prometnih nesreč, od teh 190 smrtnih mladinec, od tega je bilo 2 smrtnih in 162 nesreč s poškodbami.

Otroci so na cesti najštevilnejše žrtev prometnih nesreč in se pripetijo največ zaradi nenadnega prekanja ceste in nepredvidnosti. Otroci kolesarji pa povzročajo manj prometnih nesreč. Komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu, avto-moto

vsem kandidatom priporočili učenje ustreznega jezika in to uveljavili tudi kot pogoj.

Pionirska organizacija je dobila nova pravila, ki zahtevajo več sprememb. Med drugim je priporočeno, da naj bi bili vsem pionirskim odredom v pomoč pionirski starešinski svet, ki jih bodo odredili izvolili v prihodnjih nekaj tednih. Na območju kranjske občine je 28 pionirskih odredov. Seminar za predsednike starešinskih svetov in za pionirsko vprašanja zadolžene učitelje ter predstavnike društev prijateljev mladine za kranjsko območje bo prihodnji mesec v Dražgošah. — S.

Mladinski zbor gimnazije Sisak sodeluje na slavnostni akademiji

Kranj, 5. oktobra — Danes ob 20. uri bo v dvorani kina Center v Kranju SLAVNOSTNA AKADEMIJA ob dvajsetletnici kočevskega zbora. Na akademiji bodo sodelovali mladinski zbor gimnazije Sisak pod vodstvom dirigenta Stjepana Rupčića, mladinski zbor gimnazije Kranj pod vodstvom dirigenta Janka Pribošiča in simfonični orkester pod vodstvom dirigenta Boga Klobučarja.

Sporod slavnostne akademije, na katero vabi občinski odbor SZDL Kranj, obsega Internacionalno, slavnostni nagovor ter skladbe Zapis o Titu, Jadovanka za teletom, Tatinska sraka, Humoreska in Majka pesem.

Krajevni praznik v Cerkljah

Cerklje — V tem tednu so prebivalci bivše občine Cerklje na Gorenjskem pričeli s praznovanjem krajevnega praznika. Vsako leto obude spomin na pomembne zgodovinske dogodke, ki se je pripetil v noči od 4. na 5. oktober 1944 v Zalogu pri Cerkljah. Slanodrova brigada je v tej noči uničila v Bolkovih gostilni 12-članski štab »črne roke« za Gorenjsko. Kot prejšnja leta bodo tudi letos ta dogodek oz. krajevni praznik kar najbolj slovesno proslavili. Osrednja prireditev se je pričela v

Kranjska gora, 5. oktobra — Danes bodo odprli restavratorske prostore hotela Prisank v Kranjski gori. Ti prostori so bili sicer odprti že v času »planškega tedna«, vendar so jih kasneje spet zaprli.

Kratek zapis po letnih konferencah mladinskih aktivov

Napredek je, vendar so še pomanjkljivosti

Te dni mladinski aktiv oziroma tovarniški komiteji v tržiški občini zaključujejo s svojimi letnimi konferencami, ki so razen drugega nedvomno dale tudi precej materiala in predlogov za razpravo na občinski mladinski konferenci, ki bo predvidoma prve dni novembra. Danes — to je v soboto bodo še zadnje konference tovarniških aktivov, ki bi sicer morale biti po prvotnem okvirnem programu izvedene do srede septembra. Toda ta zakasnitev pravzaprav niti ni kdo ve kako pomembna; zlasti še, ker so mogoče daljše priprave ugodno vplivale na samo kvaliteto konferenc.

Tudi mladinski aktiv na terenu so že pričeli s svojimi letnimi konferencami in tako jih bodo verjetno izvedli v prvih oktobrskih dneh, kakor je bilo prvotno predvideno.

DOKAJ BOLJSI USPEH

Prva (čeprav načelna) ugotovitev po že skoraj končanih konferencah mladinskih organizacij v tržiški občini je nedvomno ta, da so letošnje konference v primerjavi s prejšnjimi dokaj bolj uspele, čeprav se je hkrati pokazalo tudi nekaj pomanjkljivosti in vrzeli. Predvsem se nekatere tovarniški komiteji ne morejo pohvaliti z udeležbo na letnih konferencah. Mogoče temu botruje neprimeren čas izvedbe konfe-

renc, prav gotovo pa je treba iskati vzroke tudi kje drugje. Druga pomanjkljivost, ki pa je mogoče objektivnega značaja, pa je ta, da mladi v svojih razpravah niso znali in mogli najti svoje ustrezno mesto pri nekaterih aktualnih družbeno-ekonomskih dogajanjih. Seveda ne gre tega posploševati na vse konference in vse razprave, vendar je to pomanjkljivost, ki v delu letošnjih konferenc ni bila povsem izjema.

KAJ PA KLUBSKI PROSTORI

Iz analize tokratnih konferenc mladinskih organizacij je mogoče nadalje tudi povzeti, da sama mladina — premalo sistematično obravnava možnosti za pridobitev prostorov za klubsko življenje mladih. Iz izkušnji preteklih let povzemamo, da je bilo to včasih bolj ali manj kampanjsko, medtem ko bi zdaj prav ob vsesplošni razpravi za izdelavo sedemletnega plana kazalo načeti tudi vprašanje pridobivanja prostorov za klubsko življenje mladih.

Svoje mesto je na zadnjih konferencah mladinskih aktivov dobil tudi vpis posojila za obnovo in izgradnjo Skopja, ki so se mu tudi tržiški mladinci z razumevanjem odzvali. — P.

Iz naših kolektivov

Dokaj skromna oprema sovođenjskega Termopola — trije stroji za varjenje plastičnih mas — ne zadošča potrebam oziroma naročilom, ki prihajajo

Veliko zanimanje za njihovo dejavnost

Izdelki iz plastičnih mas sovođenjskega obrtnega podjetja KOMBINAT si utirajo pot na tržišča — Pomanjkanje prostorov in obratnih sredstev

V začetku lanskega leta so se v Sovodnju v Poljanski dolini združila vsa štiri obrtna podjetja v kolektiv z imenom KOMBINAT. Medtem ko se je v tem času lesni obrat priključil škofjeloški Jelovici, pa v okviru združenega obrtnega podjetja delujejo še čevljarji in kovaški obrat ter delavnice za predelavo plastičnih mas. Tamkajšnja tovrstna dejavnost je edina daleč naokoli, zato bi jo kazalo nekoliko pobliže spoznati.

Potrební bi bili novi prostori

21 zaposlenih v obratu Termopol dela sedaj v treh delavnicah v sovođenjskem združenem domu in v leseni stanovanjski baraki za njim. Oddaljenost dokaj neprimernih prostorov oziroma delavnic ovira redno delo, zato so v podjetju letos začeli misliti na novo gradnjo, v kateri bi bili izključno prostori obrata za predelavo plastičnih mas. Idejni načrti za novo stavbo so že izdelani, vendar bo moralo podjetje iskati posebno gradbeno dovoljenje, ker zemljišče, kjer želijo graditi ta objekt, ni v tako imenovanem vplivnem območju. Tako jim bo pred odobritvijo občinske skupščine dovoljenje moralo izdati elektro podjetje in vodna skupnost. Tudi vprašanje sredstev za gradnjo še ni rešeno, vendar v kolektivu menijo, da jim bo s kreditom priskočila na pomoč občinska skupščina oziroma komunalna banka, medtem ko so del pripravljene prispevali tudi sami iz lastnih sredstev.

Izdelki gredo dobro v promet

Artikli iz plastičnih mas, ki jih izdeluje sovođenjski Termopol, so na tržišču precej iskani. Tako ima obrat vedno več naročil za izdelavo različnih polivinilnih ovitkov, vrečk in drugih podobnih stvari. Tako je pred kratkim beogradsko podjetje Export-press naročilo 50000 ovojnih map za nekatera podjetja jugoslovanske kemične industrije, 2000 map pa za neko drugo tvrdko. Sicer pa je kombinat doslej v glavnem izdeloval te stvari za Iskro Elro in LTH.

Kot pravijo, bi vse še nekako šlo, če bi le imeli tehničnega vodjo »tehnika kemije«. Tako pa so v glavnem sami nestrokovni delavci ukvarjali s tistim, kar je pred štirimi leti začel Ljubljčan Ivanuš. Sam je napravil tudi enega izmed varilnih strojev, ki je še sedaj steber osnovnih sredstev tega majhnega podjetja. Prav zato, da bi lahko nabavili nove stroje in tako lahko prevzeli večja naročila, ki so jih morali doslej zavračati, pa bi potrebovali tudi več obratnih sredstev — iz kredita, ker jih ob taki opremljenosti sami ne morejo kaj prida ustvariti.

Termopol je dobival vedno večja naročila za plastične izdelke z različnimi napisi. Sistem tiskanja s pomočjo varjenja je bil prepočasen in drag, ker so morali za vsak napis naročiti klišee pri kranjski Puškarni, zato so se odločili za »mrežasti tisk«. To je mnogo hitrejši, ker na ovitke in druge izdelke iz plastičnih mas nanašajo barvo skozi posebne mrežaste klišee. Sprva so te klišee dobivali iz tekstilne industrije »uporabljajo jih namreč tudi za barvanje tkanin«; ker pa niso popolnoma ustrezali, so si na podstrešju zadruženega doma v Sovodnju napravili laboratorij, v katerem delavec mrežasti klišee izdelava v enem dnevu. Sprejeli so tudi že prvo večje naročilo plastičnih izdelkov z mrežastim tiskom, in sicer jim je beograjsko podjetje Svetlost naročilo enajst milijonov lističev s številkami od ene do deset.

Po številnih naročilih, ki prihajajo v Sovodnje, se vidi, da ima dejavnost podjetja za predelavo plastičnih mas lepe perspektive, zato šestnajst milijonov dinarjev, kolikor predvidevajo, da bo stala gradnja, ki je pogoj za sprejemanje večjih naročil, verjetno res ne bo stran vržen denar. — J. Z.

Ustanovili so sklad »Ivana Brodarja«

Sredstva sklada za nagrade šolskih nalog o gasivstvu

Škofja Loka, 4. oktobra — Na predvčerajšnji seji občinske gasivske zveze so zaradi nenadne smrti dosedanjega predsednika Ivana Brodarja izvolili dosedanjega podpredsednika Mira Markelj na iz Železnikov, za novega podpredsednika pa Antona Uršiča iz Virmaša. Na tej seji so tudi ustanovili sklad »Ivana Brodarja«, čigar

sredstva bodo namenjena za nagradjevanje najboljših šolskih nalog s področja požarnovarnostne dejavnosti.

Republiška gasivska zveza je ženi pokojnega Ivana Brodarja, ki je v letih po vojni med drugim veliko prispeval k razvoju gasivstva v komunah, namenila pomoč 50.000 dinarjev, le-ta pa je to odklonila. Zaradi tega pa je občinska gasivska zveza ustanovila sklad »Ivana Brodarja«.

Ze letos bodo najboljše šolske naloge o požarnovarnostnem tednu nagradjene iz tega sklada. Za vsako osemletko znašajo nagrade 2.000, 1.500 in 1.000 dinarjev, za gimnazijo pa bodo podelili samo eno nagrado v višini 2000 dinarjev.

St. S.

Novost v gradu Podvin

Koledar domačih specialitet

V stari graščinski kleti bodo uredili stilski samopostrežni prostor

Sedaj ko je glavni direndaj v zvezi z živahno turistično sezono mimo, so se v gradu Podvin začeli pripravljati na zanimivo novost, ki je nova tako za ta obrat kot za naše gostinstvo sploh. Sestavili so koledar specialitet, ki se bodo zvrstile, vsak dan po ena, preko mrtve sezone. Specialitete bodo pripravljali poleg jedi, ki so gostom stalno na voljo, na koledar pa so jih vnesli toliko, da se večina niti po enkrat ne bo ponovila.

S tem želijo na vzgleden način zadostiti težnjam, da bi naša gostinska podjetja nudila domačim in posebno še tujim gostom več domačih specialitet, ki na jedilnikih skorajda nimajo več svojega mesta. Na gastronomskem koledarju bodo zastopane znane gorenjske jedi, primorske, štajerske, dolenske in druge slovenske specialitete, dalmatinske in srbske jedi, morske in sladkovodne ribe — pripravljene na razne načine in drugo, vse z ustreznimi pljачo.

Koledar bodo objavili za en teden ali dva vnaprej in bodo poleg dneva in jedi, ki bo tedaj na programu, navedli tudi ceno. Naj omenimo, da bomo gastronomski koledar gradu Podvin objavljali vsako soboto tudi v našem časopisu.

Razen tega se tu ukvarjajo še z eno zanimivo zamislijo. V starih spodnjih graščinskih prostorih bodo uredili samopostrežno klet, ki bo opremljena s stilsko kletno opremo. V njej bo prostora za okoli 15 gostov. Družbe si bodo proti plačilu primernega pavšala (menijo, da bo ta manjši od 2000 dinarjev za gosta) v kleti lahko same postregle z izbranimi vini, domačim kruhom in suhomesnatimi proizvodi. — S.

Iz obeh dolin

● O MOZNOSTIH ZA 7-URNI DELAVNIK — V sredo popoldne se je sestala komisija občinske skupščine Škofja Loka za 7-urni delavnik. Imenovani so tri podkomisije. Komisije bodo najprej — v prihodnjem tednu — obiskale Sešir, LTH in SGP Tehnik v Škofji Loki ter intenzivno proučile možnosti za prehod na sedemurni delavnik ob večji produktivnosti kot sicer.

● SKODLJIVA LINEARNOST — V prostorih TVD Partizan Škofja Loka so se v sredo sestali vodilni uslužbenci delovnih organizacij in predstavniki družbeno-političnih organizacij v zvezi z nadaljnjo akcijo vpisovanja ljudskega posojila za Skopje. Med drugim je bilo slišati nekaj kritičnih pripomb na račun višine vpisanega posojila glede na višino OD vodilnih uslužbencev. Ponekod je šlo vse preveč linearno, kar je škodljivo, ker lahko slabo vpliva na rezultat akcije.

● 500 OBČANOV V KOČEVJE — Na občinskem odboru SZDL v Škofji Loki so se v začetku tega tedna zbrali predstavniki KO SZDL komune. Razpravljali so o udeležbi občanov na nedeljskem zborovanju v Kočevju v počastitev 20-letnice »KOČEVSKEGA ZBORA« in o pripravi za praznovanje 20. obletnice II. zasedanja AVNOJ. Glede nedeljske udeležbe na zborovanju v Kočevju (prevoz je brezplačen) naj povemo, da se ga bo udeležilo okrog 500 občanov škofjeloške komune. V zvezi s praznovanjem 20-letnice NOVE JUGOSLAVIJE pa so ustanovili priporavljalni odbor, ki bo sestavil program osrednjih prireditvev v komunah.

LOTO

ZACASNO POROČILO ZA 40. KOLO LOTA

Zrebanje je bilo 2. 10. 1963.

Izžrebane številke: 6, 17, 21, 34, 44, 48 in dodatna 31

PETICA — 316453

ČETVORKA — 13.387

TROJKA — 725

TROJKE

● Jesenice 39

J-614498/4

K-782321/4

K-782324/4

● Kranj 46

K-787743/4

K-787775/4

K-787806/4

K-787803/4

K-787818/4

K-787827/4

J-614523/4

K-782321/4

K-787756/4

K-787776/4

K-787806/4

K-787808/4

K-787826/4

K-787829/4

● Radovljica 72

K-759794/4

K-759814/4

K-759818/4

● Škofja Loka 88

K-796840/4

K-796849/4

K-796856/4

Dokončno poročilo za 39. kolo

Lot — Zrebanje 25. 9. 1963

PETORKE — 2.170.940

ČETVORKE — 9.441

TROJKE — 465

Rok za izplačevanje do 2. decembra 1963

Kolektiv gostilničarja Posavec obvešča ljubitelje dobre kave in pljache, da ima od 25. septembra t. l. dalje vsak dan na razpolago sveže postrelj, ocvrte ali pečene piščance, na žaru pa čevapčiče, ražnjiče, pleskavico, svinjske kotlete in pečenice. Lokal je odprt vsak dan do 2. ure.

OBRTNIKI, SVORODNI POKLICI IN OSTALI!

Obveščamo vse tiste, ki stanujejo na področju mesta Kranja in ki za vpis ljudskega posojila niso zajeti v gospodarskih organizacijah, ustanovah, šolah itd., da je zanje vpisno mesto v uradih stanovanjskih skupnosti. Prosimo vas, da vpisujete posojilo na naslednjih sedežih stanovanjskih skupnosti:

1. Kranj-center	Kranj, Tavčarjeva ulica 45
2. Huje-Planina-Čirče	Kranj, Cesta 1. maja 5
3. Primskovo	zadružni dom Primskovo
4. Stražišče	Kranj, Seljakova 7 (pri Batističu)
5. Zlato polje	Kranj, Cesta Staneta Rozmana 13
6. Vodovodni stolp	Kranj, Begunjska 10
7. Gorenja Sava	strelni dom na Gorenji Savi

Vpisno mesto za vse upokoјence na področju mesta Kranja je na sedežu obč. društva upokoјencev Kranj.

DELAVSKA UNIVERZA V KRANJU RAZPISUJE NASLEDNJE TEČAJE

I.

Tečaje finančnega in materialnega poslovanja:

1. NIŽJI KNJIGOVODSKI TEČAJ. Trajal bo 70 ur, šolnina znaša 10.500 din.
2. NADALJEVALNI KNJIGOVODSKI TEČAJ. Trajal bo 70 ur, šolnina znaša 10.500 din.
3. KNJIGOVODSKI TEČAJ ZA OSNOVNA SREDSTVA. Trajal bo 30 ur, šolnina bo 4500 din.
4. KNJIGOVODSTVO OD S PRIPADAJOČIM BLAGAJNIŠKIM POSLOVANJEM. Tečaj bo trajal 25 ur, šolnina znaša 3750 din.
5. TEČAJ ZA ORGANIZACIJO CELOKUPNEGA MATERIALNEGA POSLOVANJA V POSLOVSKIH ORGANIZACIJAH. Tečaj bo trajal 25 ur. Šolnina znaša 3800 din.
6. OBRACUN PROIZVODNJE V SISTEMU EKONOMSKIH ENOT. Tečaj bo trajal 50 ur. Šolnina znaša 7500 din.

II.

Delavska univerza v Kranju je ustanovila seminarski center za študente dopolne šole za srednjo tehniško šolo (strojni, električni, lesni in kemijski oddelek). Center bo nudil pomoč slušateljem pri študiju v obliki seminarjev in drugo. Prijave za vpis v dopolno šolo še sprejemamo. Vabimo dopisnike, da se vključijo v seminarski center pri DELAVSKI UNIVERZI KRANJ.

III.

Tečaj za tajnice oziroma za sekretarsko asistenco. Tečaj bo trajal 80 ur. Šolnina znaša 12.000 din.

Program posameznih tečajev, kakor vse informacije lahko dobite na Delavski univerzi Kranj, Cesta Staneta Zagarja 1, (poleg nebotičnika), telefon 20-26 in 22-43.

Prijave sprejema Delavska univerza pisмено ali osebno do 20. oktobra 1963 in sicer vsak dan od 7. do 14. ure, v sredo tudi popoldne od 14. do 18. ure.

»Občinski odbor SZDL Kranj vabi vse občane mesta Kranja in okolice na slavnostno akademijo, ki bo v počastitev 20. obletnice KOČEVSKEGA ZBORA. Akademija bo v soboto, 5. oktobra 1963, ob 20. uri v dvorani kina Center v Kranju. V kulturnem programu nastopa razen domačih izvajalcev tudi gimnazijski pevski zbor iz Siska.

Vljudno vabljeni

ČP GORENJSKI TISK — KRANJ

razpisuje delovno mesto uslužbenke za finančno-knjigovodske posle

Pogoji: dokončana srednja ekonomska šola.

Interesenti naj se zgledajo v tajništvu podjetja.

Podjetje KOMUNALNI SERVIS PRODA:

1. ELEKTROMOTOR »Rade Končar« 8 KW 1440 obr./min. z vodno črpalko kapacitete 3500 l/min. do višine 20 m
2. ELEKTROMOTOR »Rade Končar« 34 KW 2940 obr./min. do višine 20 m
3. POLTOVORNI AVTOMOBIL znamke SKODA tip 1201 šest sedežni v voznem stanju

Prodajna cena po dogovoru.

Interesenti naj se zgledajo na upravi podjetja vsak dan od 7. do 14. ure.

Komisija za razpis mest direktorjev pri občinski skupščini Kranj razpisuje mesto

DIREKTORJA

MEDOBCINSKE KOMUNALNE BANKE KRANJ

pod naslednjimi pogoji:

1. visoka strokovna izobrazba in najmanj 5 let prakse na vodilnih mestih v finančni stroki
2. višja strokovna izobrazba in najmanj 10 let prakse na vodilnih mestih v finančni stroki

Kandidati na razpisano mesto naj vložijo pismene ponudbe, taksirane s 50 din državne takse, v roku 15 dni po objavi razpisa pri občinski skupščini Kranj.

Komisija za razpis mest direktorjev pri občinski skupščini Kranj razpisuje mesto

DIREKTORJA

PODJETJA »ELEKTRO« KRANJ

pod naslednjimi pogoji:

1. elektroinženir s 5-letno prakso na vodilnem mestu
2. elektrotehnik z 10-letno prakso na vodilnem mestu

Kandidati na razpisano mesto naj vložijo pismene ponudbe, taksirane s 50 din državne takse, v roku 15 dni po objavi razpisa pri občinski skupščini Kranj.

Na rob blejskih likovnih razstav ob zaključku sezone

Kultura in kulturni turizem

Likovna dejavnost na Bledu zaključuje z razstavo slikarjev Gorenjske bogato obdobje razstav, ki so se med sezono zvrstile v avli festivalne dvorane. Prva razstava je bila lani, ki jo je likovna komisija sveta Svobod in prosvetnih društev pripravila v sodelovanju z bivšim Jakopičevim paviljonom. To je bila razstava slikarja Bogdana Meška in kiparja Aladarja Zahariaša; odprli so jo 26. junija.

S tem, ko so bili v lanskem letu ustvarjeni osnovni pogoji za likovno dejavnost, so se končala uresničila večletna prizadevanja kulturnih delavcev za kulturno ter estetsko vzgojo širokega kroga občinstva. Redno prirejanje razstav je navzlic neštetim težavam postalo močan stimulans pri uveljavljanju družbenih vrednot in pomembnosti daljnje kulture. Struktura sodobne skupnosti, z družbeno samoupravljanjem, zahteva od vsakega občana, da je splošno razgledan, da zna ocenjevati, dobiti kvaliteto in vrednost od naravnih veljav ter izumetničenosti. Prav to je v današnjem času tako pomembno, ko se na vsakem koraku vsiljuje ključ in slabost. Prav zato menimo, da smotno vodena likovna vzgoja v množičnem pripomore k odpravi takih pojavov v naši skupnosti.

Likovna komisija si je že po prvem letu pridobila dragocene izkušnje. Po lanskem sodelovanju z Jakopičevim paviljonom je letos povezala boljše stike z likovniki Gorenjske, z muzejem v Kranju in z društvom likovnih umetnikov v Ljubljani. Njena dejavnost temelji na povsem amaterski organizacijski osnovi, vendar pa se prerasla ta okvir. Kljub temu pa namerava likovna komisija še naprej delati kot amaterska sekcija sveta Svobod in prosvetnih društev.

Glavni žinitelj, ki je v največji meri narekoval potrebo po stalni galeriji (če smemo prireditveni prostor na Bledu tako imenovati), je seveda turistična narava kraja. Iz leta v leto smo ugotavljali, da mora turizem dobiti sčasoma tudi svojo vsebino v pomembni tako imenovanega kulturnega turizma. Razen številnih kvalitetnih prireditev, naravnih lepot, zgodovinskih in etnografskih zanimivosti so tudi razstave del tistega, kar pripomore, da je bivanje turistov v naših krajih bolj zanimivo, spoznavanje in doživljanje pa popolnejše. Znano je, da gostje, ki preživljajo v tujem kraju čas

vzgodov in spodbud. Razstava bo tudi pripomogla k medsebojnemu spoznavanju. Žal, je bila odprta malo kasno, zato se je ne bo moglo ogledati tudi večje število tujih obiskovalcev, turistov. Zaradi organizacijskih težav je ni bilo mogoče postaviti prej.

Po dosedanjih ugotovitvah so bile razstave obiskane dokaj dobro; letos že bolje kot lani. Z večjo ter učinkovitejšo propagando med gosti pa bi v prihodnje lahko dosegli še boljši obisk.

Kot kažejo vsa prizadevanja organizatorjev, se je likovna komisija lotila svojega dela dokaj široko in smotno. Kljub težavam je ob podpori sveta Svobod občine Radovljica in s sodelovanjem gorenjskega muzeja v Kranju ter društva likovnih umetnikov Slovenije in z razumevanjem turistične direktije Bled dosegla pri dosedanjem delu kar zadovoljive uspehe.

Jože Bohinc S Simičeve razstave

Predlog za razjasnitev mračnosti v delih Rudija Simčiča

Ob njegovi četrti razstavi v Kranju

Realizem, impresionizem, nadrealizem, abstraktnost in sedaj zopet vrtnitev v nekakšen svet nadrealizma, to je nemirna pot iskanja neke lastne izpovedne note v slikarstvu (ali grafiki) RUDIJA SIMČIČA. Seveda ne gre gornjih oznak jemati dobesedno, bolj okvirno označujejo prehojeno pot. Ne naravnost in ne umirjeno, temveč nemirno, skoro nestrpno, da naravnost živčno zaletavanje sedaj sem, drugič tja. A vendar plodno. Iz abstraktnih faze ima Simčič danes svobodnejšo kompozicijo, iz osebno nelagodnega občutja ima temne, preveč črnogledne barve. Išče in ne moremo, skoro ne moremo mu očitati tekanja za modnimi novostmi. Jasno, pri iskanju svoje poti spoznava z dosegli teh, pa če si kaj prisvoji, mu niti ni v škodo. Vse obarva z barvami, ki prevladujejo v slikarju: z vsemi odtenki najtemnejših nians črne barve, vmes pa se pojavlja nekaj svetlejših lis. Tako črn, temačen, nevesel je prvi del razstave (v prvi dvorani), kjer razstavlja dela v suhi tehniki in

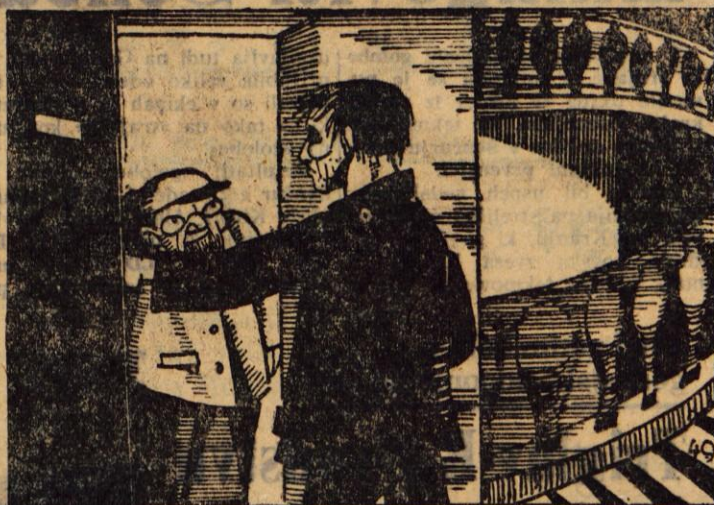
ki so motivno vezana v realnem svetu za opazovanje življenja v odmrlih drevesnih starih in odpadlih vejah, v izjededen lesu. Simčič hoče s preoblikovanjem teh realnih stvari v svojih slikah govoriti o življenju, ki se nanovo poraja in živi v odmrli stvari. Iz tega pročiščanja trhlenin je nastal tudi veliko svetlejši in dober izbor monotipij (v drugem prostoru). Tehnično sicer neodličen, a vendar kvaliteten izbor je motivno zasidran v svetu žuželk, ki jih slikar vklepe v medsebojne kompozicijske odnose.

Simčič je že star znanec Kranja. To je že njegova dvajseta samostojna razstava in četrta v Prešernovi hiši. Je samouk, ki je pred približno petnajstim leti sklenil, da bo slikar. In danes, ko ocenjujemo njegova dela uporabljamo merila, ki so običajna za akademsko izobražene slikarje, pa mu lahko odkrito povemo, da je veliko dosegel. In če je nekaj dosegel, zakaj mu ne bi priznali še malenkost: mesto med slikarji in

s tem posredno tudi v družbi. Namreč vpis na akademijo mu je bil onemogočen, ker ni imel zahtevane predizobrazbe. Lahko bi ga sprejeli v Društvo likovnih umetnikov. Toda ne. Verjetno filistrskemu pojmovanju ne ugaja živčni značaj, pa samouštvo, pa morda eruptivna odrezavost Simčiča in še marsikaj drugega, da bi lahko kot slikar dobil izkaznico društva in z njo povezane pravice. Vsak, ki nekeje dela, je vključen v določeno strokovno organizacijo, če nima že po samem delovnem mestu priznanih pravic. Človek, ki pa ga je narava udarila, da je postal slikar, da se ukvarja izrecno s slikarstvom, pa je brez njih in obsojen, da v današnjem času oživlja že pozabljeno bohemstvo preteklih dni v najslabšem pomenu besede. Nočem s tem reči, da bi moral vsak, ki se ukvarja s slikarstvom, postati član Društva slovenskih likovnih umetnikov. Prav pa tudi ni, da najdejo prostor v društvu samo tisti z akademijo. A Pavlovec.

„Ne obračaj se sinko“

Foto: A. Pavlovec
Risa: M. Jomac

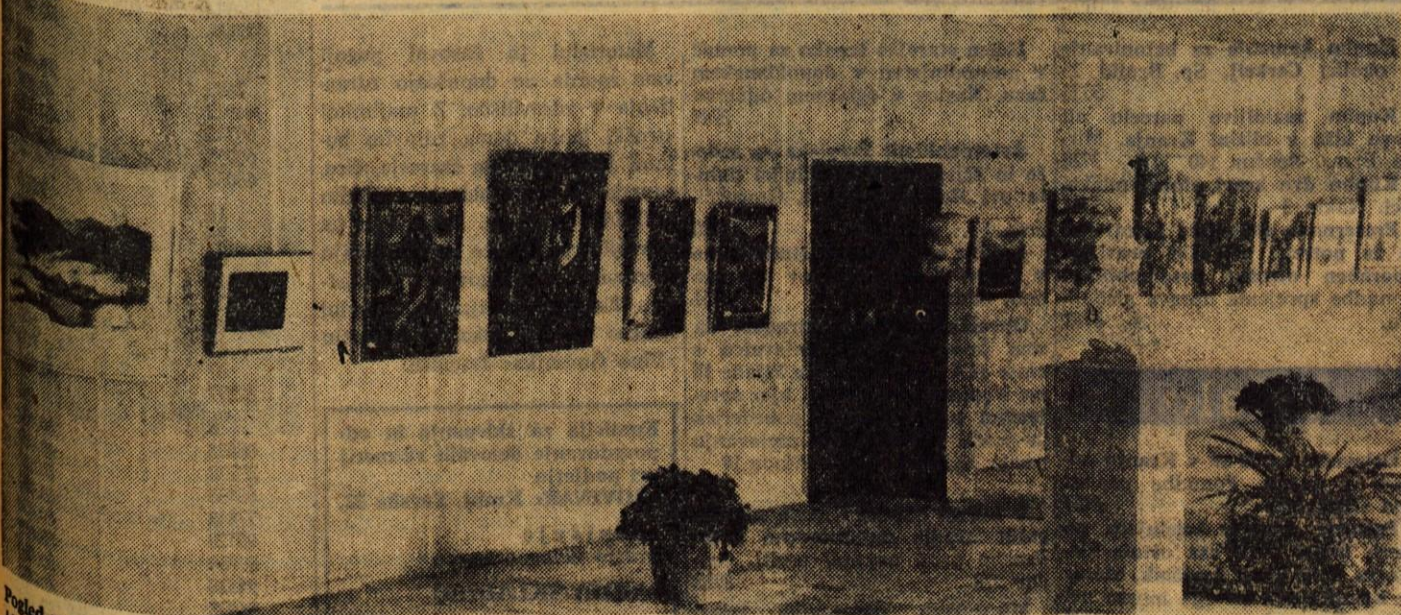
49. Inženir Novak je videl svojega sina v ustaškem domu, sad vzgoje tega doma, zato je sklenil, da mesta še ne bo zapustil. Toda če bi se hotel še prikazati na ulicah, bi moral imeti drugo obleko, v kateri bi bil manj sumljiv. Potrkal je na vratih pri dobrih znancih, starih svojega prijatelja iz otroških dni. Stari Dobrič se je tako poznega obiska najprej prestrašil, a ko je zagledal Novaka, je vzkliznil: »Neven, si živ?«

50. »Kdaj so te izpustili?« ga je vprašal stari Dobrič. Ker inženir ni odgovoril, je stari hitro nadaljeval. »Ivici, sem vedno govoril: zavzemi se za našega Nevena, saj je vendar tvoj prijatelj. Ze od malih nog sta bila skupaj. Ivica pa... Veš Ivica bi to lahko storil. Ti morda še ne veš, da je naš Ivica sedaj v nemški vojski. Počakaj, pokazal ti bom njegovo sliko. Pogledaj, v uniformi je!«

51. Inženir Novak je počasi šel proti vratom. Starec je držal v roki snovo sliko in opazoval Nevena. »Si pobegnil, Neven?« ga je nena doma vprašal. Novak ni odgovoril. Z roko je iskal kljuko na vratih. »Počakaj,« je tedaj rekel stari. »Preobleci se, saj takšen ne moreš v mesto!« Snovo fotografijo je vrnil, kjer jo je vzel. »V kopalnici se lahko obriješ. Medtem ti bom pripravil obleko,« je končal stari Dobrič.

Pogled v galerijski prostor v festivalni dvorani na Bledu, kjer sedaj razstavlja svoja dela gorenjski slikarji, ki so se prej predstavili blejskemu občinstvu in turistom že s samostojnimi razstavami

VIKTOR GOLOSOVSKI

Želim verjeti

43

Moje besede so presenetile Černiša. »Veste, tu pravzaprav ni kaj zanimivega. Suškov je poprosil, da delate, policista, ki je sodeloval s partizani, naj obišče Galjino soborbuje. Policist je kmalu zatem sporočil štabu odreda, da je nekdo umrl za škrlatinko in da je ženska, ki je skrbela za mrtvega, prav tako umrla. Razume se, da je Suškov le s težkim napljal ji je pismo...«

»In kdo je prejel to pismo? Galja je — kolikor vem — padla isto noč v Gerdovi hiši...«

»Takšno so bile le moje domneve v zaporu, ker nisem vedel, kaj se je pravzaprav zgodilo v času, ko sem reševal Lagutenka.«

»Postojte za trenutek, prosim... V glavi se mi vrti,« sem prosil Černiša in si obrisal pot s čela. — »To pomeni, da se je isto noč rešila? In kako se je to zgodilo? Zakaj mi tega niste že prej povedali?«

»Prvič — me o tem sploh niste spraševali. Drugič — je ta zgodba dolga... Toda, če želite... Vse skupaj je pokvaril tisti končalec. — Zarinov. Če ga ne bi bilo, bi se vsa zadeva lepo razrešila. Po mojem odhodu je sedel Gerd mirno kakor dekletce in pri sebi strmel v cev samokresa, ki ga je Galja naperila v njegove oči. Galja je na pol nezavestna ležala na divanu. Od strahu ni bilo nobene. Nenadoma je Galja zaslišala sumljiv zvok v sosednji sobi. Naglo se je obrnila in skozi na pol odprta vrata zagledala Galjo. Galja je spoznala, da je vse propadlo, zato je ustrelila v Gerda in na ulici stražili vojak. Zarinov je bil že spodaj. Kakor veste, so Galjo streljali vojak. V trenutku, ko je Zarinov skozi glavna vrata na ulico, je Galja sprožila. Ni zgrešila. Imunirno je streljala. Galja je videla, da je Zarinov mrtev.

Vrnila se je v sobo. Na tleh je ležal Gerd, zraven njega je ihtela Valentina.

»Daj mi svoj kožuh in ruto,« je ukazala Galja. »Zaklenila se boš v kopalnico. Nikomur ne smeš odpreti, razumeš? Sicer bo po tebi! Dobro veš, da se ne šalim.«

Azarova se ni obotavljala. Medtem je Galja oblekla Valentinin jopič in se pokrila z njeno ruto. Zatem je stekla v kuhinjo, razbila okno, ki je bilo obrnjeno proti vrtu in se spet vrnila v salon. Omahnila je na Gerdovo truplo in glasno zajokala. Tako so jo odkrili esesovci, ko so brez sapa pritekli v hišo. Galjin račun je bil preprost, vendar pravilen. Upala je, da bodo esesovci v zmešnjavi sprva pomislili, da je ona Valentina. Vojaki, ki so bili na straži, so bržkone slabo poznali Azarovo. Galja je računala tudi, da se Nemci sprva ne bodo brigali zanjo, čim bodo zagledali mrtvega standardenführerja. Tako se je tudi zgodilo... Esesovci so položili mrtvega Gerda na divan, mu odpeli uniformo in ga poskušali obvezati... Eden izmed njih je zagledal razbito šipo v kuhinji in pričel streljati skozi jo s samokresom. Galja je brez težav odšla po stopnicah in se izmuznila na ulico. Zraven hiše je obstalo nekaj avtomobilov. Neki major je odrinil Galjo in stekel po stopnicah... Sedla je na kamnito ograjo zraven vhoda na dvorišče in pričela jokati. Nekaj minut kasneje je videla, da ji nihče ne posveča pozornosti in tako se je skrivaj oddaljila iz nevarnega okolja.

»Za takšno reč je treba jeklenih živcev!« sem navdušeno rekel. »Počakajte... Povedati vam moram, kaj se je zgodilo potem. Po begu iz Gerdove hiše je Galja prišla do kinematografa 'Teniks'. Toda bila je previdnejša kakor jaz in tako je opazila, da se v okolici potikajo sumljivi ljudje. Takoj se je obrnila. Sklepala je, da so me ujeli in tako sploh ni odšla v najino hišico v Levoberežni ulici, temveč je izbrala drug naslov, v Zabrodski ulici. Ta naslov nama je nekdo dal Motovilov. Uspešno mu je zbežati iz svojega stanovanja in zdaj naju je pričakoval v tej hiši.«

»Kakšna škoda, da se niste spomnili tega naslova!« Nisem vedel, da me v stanovanju Motovilova pričakuje zaseda. Nekaj dni kasneje sta Galja in Motovilov zvedela, da so me ujeli in težko ranjenega Lagutenka prepeljali nazaj v Pribelsk. Pomagati nam nista mogla, čeprav je bila ilegalna organizacija v mestu

Rečensku zelo močna. Po Gerdovi smrti so namreč Nemci kar na slepo zaprli več ljudi in tako so prišli v zapor tudi mnogi naši tovariši. Zaradi tega je bilo treba paziti na slehernega človeka. Uporabljali smo jih le za najpomembnejše akcije, večinoma za diverzije: uničevanja nemških transportov s strelivom, gorivom in vojaškimi enotami, uničevanje prometnih zvez, skladišč in podobne reči. Lagutenku pa ni mogel nihče več pomagati. Po sklepu vodstva je Galja ostala v Rečensku vse do prihoda naših čet. Prav tam je tudi prešla žalostno vest o smrti svojega dekletca, ki jo je posredoval Suškov. Po prihodu naših čet se Galja sploh ni več vrnila v Pribelsk. Stopila je v našo armado in prehodila dolgo borbena pot. Bila je radiotelegrafistka, zvezni častnik, obveščevalka... Odlikovali so jo z Redom Rdeče zastave in Medaljo za hrabrost...«

»Da, da,« sem zamrmral. Nejasna misel, ki me je preganjala ves čas Černiševega pripovedovanja, se je vse bolj jasnila. »Galja, Galja...« sem tiho mrmral. »Kajpak, Galja Nalivajko — in čemu ne? Toda njena nečakinja mi je rekla, da ni imela hčerke!«

»Nisem razumel, ste kaj rekli?« me je vprašal Černiš. »Ne, ne,« sem odgovoril, »kar tako, pač... Nečesa sem se spomnil... Povejte mi, se dobro spominjate Galjine zunanosti? Bi jo lahko spoznali na fotografiji?«

Iz žepa sem vzel fotografijo Ljudmile Zajkovske in jo pokazal Igorju. Komaj jo je ošinil s pogledom, je že mirno in prepričljivo dejal:

»To je Galja. Kako mlada je na tej fotografiji! Kje ste dobili njeno fotografijo?«

»Ste prepričani, da je to res Galja?« sem hudo razburjeno vprašal.

»Kajpak, to se razume!« je začuden vzkliznil.

»To je treba pisмено potrditi! Takoj zdaj! Podpisati se morate!« — Nisem več govoril, temveč kričal. — »Skrajna nuja narekuje, da to uradno potrdite. Razumete? Uradno.«

»Ničesar ne razumem. Kaj je z vami? Človek, umirite se vendar!« — »Počakajte!« — Nalil sem si kozarec vode in hlastno izpil. »So po njeni smrti ostali kakršnikoli dokumenti? Veste za kraj in čas njene smrti?«

»Cigave? Cigave neki, prosim?«

